

Nya samarbetsformer för främjande av trygg handel i utsatta områden

En hög grad av upplevd trygghet i stadsmiljön är viktig både för invånarnas välbefinnande och för att platsen ska vara attraktiv för andra att besöka. Syftet med detta forskningsprojekt har varit att undersöka samarbetsformer för att främja upplevd trygghet på handelsplatser i utsatta områden.

En central slutsats i studien är att handelsnäringslivet har förbisetts som trygghets-skapare i utsatta områden. Det gäller särskilt dagligvaruhandeln eftersom den ofta är en del av invånarnas vardag. Handlarna bygger relationer med invånare i området vare sig det är en medveten strategi eller inte. Enskilda handlare bygger relationer med lokalsamhället och arbetar långsiktigt med förebyggande trygghetsåtgärder. Det är vanligt att sponsra idrotts-evenemang i området men också att aktivt stödja områdets utveckling genom att ge ungdomarna som bor där arbete, praktikplatser och sommarjobb.

Det finns flera samverkansproblem mellan dagligvaruhandeln och andra aktörer som småföretagare och kommunala fastighetsbolag. Polis, kommun och allmännyttiga fastighetsbolag har idag ett etablerat samarbete kring trygghet i utsatta områden. Dagligvaruhandeln är dock ofta frånvarande i trygghetssamarbeten. Ännu sällsyntare är det att små butiksägare inkluderas i denna

typ av samarbeten. De flesta problemen härrör från olika sätt att se på tid och ekonomi i offentlig och privat sektor. Handlare uppger att kommunen och allmännyttan vill väl men ofta saknar förståelse för näringslivets villkor.

Dagligvaruhandeln tycks ha ett decentraliserat förhållningssätt till trygghetsproblematiken som vilar på den enskilda medarbetarens uppfinningsrikedom och strategier för att hantera situationer i utsatta områden. Arbetstvillkoren för handelns medarbetare i utsatta områden är dock tuffa även om arbetet upplevs som meningsfullt. Medarbetare, handlare och butikschefer tar ett stort ansvar i det vardagliga arbetet för att upprätthålla trygghetsskapande rutiner i centrummiljöerna. Medarbetarna skapar relationer med de som bor och verkar i områdena, vilket är viktigt för att bryta områdets isolering och segregation. Samtidigt har många bevittnat eller utsatts för hot och våld. Snatterier sker dagligen. Hotfulla beteenden ofta. Våld mot personal är ovanligt men det finns många erfarenheter av våldsdåd och skjutningar vid arbetsplatsen. ▶

Rekommendationer för att främja handelns roll trygghetssamverkan

Trots att dagligvaruhandeln är en viktig samhällsaktör i utsatta områden, är den inte en självklar del i trygghetssamarbeten. Ett långsiktigt och närmare samarbete med allmännyttan, polisen, kommunen och andra näringsidkare har visat sig främja trygghet både inom handeln och på den omgivande platsen. Stärk goda relationer med lokalsamhället genom att rekrytera ungdomar från området och delta i olika evenemang. Utveckling och underhåll av samarbeten tar tid och resurser behöver avsättas för detta ändamål både på lokal och central nivå. Att utse en dedikerad samordnare med intresse för frågorna är ofta effektivt.

Dagligvaruhandeln bör stärka sin ledande position i samarbeten för trygghet med lokala näringsidkare som har liknande utmaningar. Givet dagligvaruaktörernas storlek är det naturligt att de tar en ledande roll i sådana samarbeten. Det finns ett stort värde för dagligvaruhandeln om det går bra för de närliggande butikerna och tjänsteföretagen eftersom det stärker centrumanläggningens attraktivitet och ökar flödet av kunder. Med ökad attraktivitet hittar människor från andra platser till centrum och butikerna som finns där, vilket bidrar till att minska deras isolering och utsatthet. Arbeta för att bryta

områdenas isolering eftersom ökade flöden av människor ökar kundunderlaget.

En trygg och säker arbetsmiljö för medarbetare inom dagligvaruhandeln är en förutsättning för att vara en attraktiv arbetsgivare och kunna erbjuda kunder en trygg butiksmiljö. Det är angeläget att säkerställa att medarbetarna har den kunskap och kompetens som krävs för att hantera otrygga situationer. Det handlar inte bara om att förebygga och förhindra snatteri och stölder, utan också om att hantera besvärliga kunder som sprider rädsla och obehag i butiksmiljön. För detta ändamål krävs en uppmärksamhet på det som händer i butiken och ett kommunikativt förhållningssätt till kundbemötandet. På förhand etablerade skyddsåtgärder och säkerhetsrutiner för agerande i hotfulla och våldsamma situationer ger medarbetarna trygghet i deras yrkesutövning.

Dagligvaruhandeln har små marginaler i utsatta områden. Den lokala köpkraften är ofta svag och i detta sammanhang måste handlare fatta välavvägda strategiska beslut. Antingen kan de erbjuda ett bredare produktsortiment för att attrahera kunder från ett större geografiskt område eller så kan de specialisera sig på ett nischat sortiment som är skraddarsytt för att möta de lokala kundernas preferenser och köpkraft. ■

Projektname: Nya samarbetsformer för främjande av trygg handel i utsatta områden

Projektledare: Cecilia Cassinger

Övriga projektdeltagare: Carin Rehncrona, Ola Thufvesson

Beviljat anslag: 1 841 465 kronor.

Projekttid: januari 2021 – juni 2023.

Handelsrådet | 103 29 Stockholm
Besöksadress: Regeringsgatan 60
Telefon växel 010-471 85 80
www.handelsradet.se